

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.**

Запоріжжя – 2023

Всеукраїнська науково-практична конференція, 8 листопада 2023 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО**

**КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА
ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В. В. КАЛИТКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА
САДІВНИЦТВА**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.*

**Запоріжжя
2023**

УДК [633+634+635](08)
Т 13

Рекомендовано Вченою Радою Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Протокол № 4 від 28.11.2023 р.

Актуальні питання виробництва продукції рослинництва та садівництва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 8 листопада 2023 р.) / ТДАТУ; ред. кол. С. В. Кюрчев, А.І. Панченко [та ін.]. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. 108 с.

У збірці представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за результатами досліджень та актуальних питань щодо виробництва продукції рослинництва та садівництва в Україні.

Матеріали будуть цікаві викладачам закладів вищої освіти, науковим співробітникам, аспірантам, докторантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям і керівникам сільськогосподарських підприємств та науково-дослідних установ, всім, кого цікавить проблематика запровадження інноваційних технологій вирощування, первинної переробки та зберігання сільськогосподарських культур, фізіолого-біохімічні основи підвищення врожайності та якості продукції рослинництва та садівництва, питання механізації та автоматизації агротехнологій в галузі.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: **Кюрчев С. В.** - д.т.н., професор, ректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; **Панченко А. І.** - д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ТДАТУ; **Іванова І. Є.** - к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології ТДАТУ; **Кувачов В. П.** - д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету ТДАТУ; **Колокольчикова І. В.** - д.т.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу ТДАТУ; **Галько С. В.** - к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій ТДАТУ; **Колесніков М. О.** - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва імені професора В. В. Калитки ТДАТУ.

Адреса для листування:

69000, Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, пр. Соборний, 226

e-mail: rosl@tsatu.edu.ua

Сайт конференції: <https://peers.international/uk/cichpp>

*Конференція організована в рамках міжнародного проєкту **ОРТІМА** – “Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи” за підтримки Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України.*

©Автори тез, включені до збірника, 2023

©Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

СЕКЦІЯ 3

СЕЛЕКЦІЯ ТА СОРТОВИВЧЕННЯ У РОСЛИННИЦТВІ, ПЛОДООВОЧІВНИЦТВІ ТА ВИНОГРАДАРСТВІ

МОРОЗОСТІЙКІСТЬ ГЕНЕРАТИВНИХ БРУНЬОК РІЗНИХ СОРТІВ ПЕРСИКА В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

¹Алексєєва О. М, к. с-г. н, доцент, ^{1,2}Юдицька І. В., асистент

¹Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя

²Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
e-mail: olha.alekseeva@tsatu.edu.ua
e-mail: iryna.yudytska@tsatu.edu.ua

Персик – одна з найбільш швидкоплідних та високоякісних плодових культур, що має високі смакові та дієтичні якості. Його плоди багаті на мінеральні солі, вітаміни, ферменти, амінокислоти [1].

Різноманітний склад плодів персика говорить не лише про харчову їх цінність, але й про лікувальну, що є особливо важливим в складній екологічній ситуації в Україні.

У зв'язку зі зміною клімату і введення в культуру нових сортів, товаровиробники потребують більш чітких агробіологічних оцінок існуючим сортам, зокрема їх зимостійкості і морозостійкості.

Дослід було виконано в персиковому саду, закладеному у 2010–2011 роках на восьми сортах персика: п'ять з них селекції Никітського ботанічного саду:

1. Кандидатський (середнього строку досягання),
2. Клоун (ранньо-середнього),
3. Вавіловський (середньо-раннього),
4. Посол Миру (середнього),
5. Освіжаючий (середнього),

З сорта американської селекції:

6. Кардинал (середньо-пізнього),
7. Сатурн (середнього),
8. Ерлі Редхейвен (раннього строку досягання).

Підщепа – мигдаль, сильноросла, друга за поширеністю в Україні, як підщепа для персика. Підщепа добре сумісна з усіма сортами персика [2].

Схема розміщення дерев в досліді 5 x 2 м, форма крони – веретеноподібна.

Насадження зрошуються системою краплинного зрошення. Система

обробітку ґрунту, система захисту рослин від шкідливих організмів, система удобрення проводились відповідно регіональних технологій.

Дослідження проводили згідно з «Методикою проведення польових досліджень з плодовими культурами» П.В. Кондратенка та М.О. Бублика [3].

Господарство розташоване в Приазовському агрокліматичному районі Запорізької області і входить в область степового атлантико-континентального клімату. Порівняно з іншими регіонами клімат степової зони є найбільш континентальним і посушливим.

Погодні умови зими 2021–2022 років в цілому були сприятливими для перезимівлі дослідних насаджень. Мінімальна температура повітря була зафіксована на рівні мінус 14,2°C 24.12.2021 р., а підмерзання генеративних бруньок взимку для сортів персика склало до 10–16%.

Приморозки у третій декаді березня (до мінус 4,6°C 28.03.2022 р.) та у першій декаді квітня (до мінус 2,5 °C 05.04.2022 р.) під час початку цвітіння персика, спричинили підмерзання до 45–60% маточок квіток.

Але в сумі ці пошкодження були на рівні 60 – 80%, що дало змогу отримати в 2022 році товарний врожай, але нижче запланованого. При аналізі морозостійкості генеративних бруньок персика різних сортів було виявлено, що найбільш стійкими були сорти Вавіловський, Ерлі Редхейвен, Посол миру, Сатурн, а найменш – Освіжаючий і Кардинал. Сорти Клоун і Кандидатський за даним показником зайняли проміжне положення.

Погодні умови в зимово – весняний період 2022–2023 рр. були більш сприятливими для перезимівлі персика в порівнянні з минулим роком. Середньомісячна температура повітря перевищувала середньобагаторічні данні у січні на 1,8°C, в лютому на 1,6°C, в березні на 2,8°C і в квітні на 0,4°C, тому пошкодження генеративних бруньок було на сильних річних приростах, як основних носіях врожаю, всього на рівні 2,1 – 12,9%. Це невелике пошкодження не мало впливу на коректування ступеня обрізки.

Але і в цьому році проявилась менш слабка морозостійкість генеративних бруньок сорта Кардинал: на сильних річних приростах пошкоджено – 12,9%. Сорт Вавіловський в порівнянні з минулим роком виявив себе менш морозостійким, практично на рівні Кардиналу – 11,9%. Навпаки, краще показали себе сорти Кандидатський, Клоун і Освіжаючий, коли пошкоджених бруньок на цих типах приростів було відповідно по сортах – 2,6%, 6,9% і 6,4%. Сорти Ерлі Редхейвен, Сатурн і Посол Миру, як і в минулому році, підтвердили свою морозостійкість.

Таким чином, аналіз морозостійкості генеративних бруньок персика дає нам можливість зробити певні висновки. Найбільш морозостійкими за період перезимівлі 2021–2022 рр. і 2022–2023 рр. в умовах Південного Степу України з восьми вивчаємих сортів стабільно показали себе сорти Ерлі Редхейвен, Посол Миру і Сатурн. Найменш морозостійким виявився сорт Кардинал. Сорти Кандидатський, Клоун, Вавіловський і Освіжаючий за цим показником були по

роках нестабільні. Всі сорти потребують подальшого вивчення.

Список використаних джерел

1. Косих С. О., Шоферістов Є. П., Заяць В. А. Персик і нектарин у Закарпатті. *Сад.* 1994. № 4. С. 12–13.
2. Алексєєва О. М., Ключко Н. М. Сорти і підщепи персика. *Садівництво по-українськи.* 2018. № 5. С. 48–51.
3. Кондратенко П. В., Бублик М. О. Методика проведення польових досліджень з плодовими культурами. Київ: Аграрна наука, 1996. 95 с.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРАВИЛ ЩОДО ВВЕДЕННЯ В КОМЕРЦІЙНИЙ ОБІГ НЕЗАРЕЄСТРОВАНІХ СОРТІВ

**Ткачик С. О., канд. с.-г. наук,
Бобонич Є. Ф., канд. юрид. наук,
Голіченко Н. Б.
Линчак Н. Б.**

Український інститут експертизи сортів рослин, м. Київ, Україна

В Європейському Союзі чітко регламентовані правила торгівлі та допуску до сертифікації сортів рослин. Кожна держава-член створює один або більше каталогів сортів, офіційно допущених до сертифікації та реалізації на її території. Сорт приймається до сертифікації лише в тому випадку, якщо за результатами офіційних випробувань встановлено, що сорт є відмінним, достатньо однорідним та стабільним, а для введення сортів сільськогосподарських польових культур повинна бути ще й задовільна цінність для культивування та використання [1].

Виключення з правил все таки є. Директива Ради 2004/842/ЄС, розроблена на основі положень викладених в ст. 4а (2) Директиви Ради 66/401/ЄЕС of 14 June 1966 on the marketing of fodder plant seed, ст. 4а (2) Директиви Ради 66/402/ЄЕС of 14 June 1966 on the marketing of cereal seed, ст. 6 (2) Директиви Ради 2002/54/ЄС of 13 June 2002 on the marketing of beet seed, ст. 23(2) Директиви Ради 2002/55/ЄС of 13 June 2002 on the marketing of vegetable seed, ст. 6 (2) Директиви Ради 2002/56/ЄС of 13 June 2002 on the marketing of seed potatoes та ст. 6 (2) Директиви Ради 2002/57/ЄС of 13 June 2002 on the marketing of seed of oil and fibre plants, дозволяє державам-членам на своїй території реалізацію насіння/посадкового матеріалу сортів сільськогосподарських та овочевих культур, які ще офіційно не внесені до національного списку чи каталогу за умов:

- (а) невелику кількість для наукових цілей або селекційної роботи;